

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Calixto Papa, & socijs eius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

MARTYRIUM SANCTI CALIXTI PAPÆ
ET SOCIORVM EIVS, VT IN ANTIQVISSIMIS

*MS. codicibus habetur, quibus suffragantur perue-
tusta Martyrologia.*

Octobris 14
Cap. 1.

Regio tran-
tyberina Ra-
uennatum
vrbs vocata.
Vide Barth.
Marlianum
in topogra-
phia vrbs
Romæ lib.
3, cap. 19.

Accusantur
Christiani
apud Imp-
ratorem à
Palmatio.
Cap. 2.

Diuinitus
excitantur
milites ad
comprehē-
dos Christi-
anos missi.

Edictū Im-
peratoris.

Cap. 3.

Demonia-
ca confite-
tur Christū.

EMPORIBVS Macrini & Alexandri Imperatorum, in-
cendio diuinitus missō concremata est pars Capitolij à
meridiano; ac intrā templum Iouis cecidit manus sinistra
aureæ statuæ ipsius Iouis & liquefacta est. Venerunt au-
tem aruspices & sacerdotes ad Alexandrum suadentes,
vt sacrificijs & odoribus dijs ipsorum placarentur. Quibus
auditis, eorum petitioni annuit; ac iussit offerri sacrificia.
Qui dum die Iouis manè aère omninò sereno sacrificia-
rent, mox fulmine cælitus eiecto, quatuor idolorum sa-
cerdotes extincti sunt; ara Iouis incendio concremata; fa-
ctusque est aër nubilus ac tenebrosus, ita vt omnis Roma-
nus populus fugeret extra muros vrbs. Qui cū huc illucque vagabundus dis-
pergeretur, venerunt quidam; trans Tyberim in urbem Rauennatum; & intrantes
templum, audierunt in quodam cœnaculo multitudinem Christianorum psallentium;
inter quos erat Calixtus Episcopus Vrbs cum Clero suo. Audiens autem vnus
ex Consulibus, nomine Palmatus, multitudinem Christianorum psallentem; indi-
cauit id Alexandro, dicens; Magne princeps, hæc templi & sacerdotum ruina no-
bis accidit, quia sordescit ciuitas. Si ergo purificata fuerit, gaudebimus simul; &
gloria culminis vestri augebitur; & Respublica nostra fulgebit. Alexander dixit; Puri-
ficetur. Sed indica, quæso, quæ & qualis sit ista purificatio? Respondit Palmatus; Vt
prophani non sint. Alexander dixit; Qui sunt prophani? Respondit Palmatus; Chri-
stiani. Alexander ait; Ego præcepi semel ac iterum, vt vbi cunquē inuenti fuerint pun-
niantur; aut certè offerant dijs immortalibus thura. Respondens Palmatus dixit; Per
claritatem vestram, o Imperator, dum contristarer propter hæc infortunia & signa
quæ facta sunt, & transfugerem in regionem trans Tyberim, audiui ibidem multitu-
dinem Christianorum psallentium; & suis vacantium incantationibus; in quodam
loco. Qua de causa, credendum certè est, id nobis nupèr accidisse infortunij. Dicit ei
Alexander; Accipe potestatem, vt vbi cunquē eos inuenieris, aut cogas ad sacrifican-
dum dijs; aut certè exquisitis eos tormentis affligas.

Tunc Palmatus accepta potestate, collectaque multitudine militum, venit
trans Tyberim vbi congregatus fuerat Christianorum grex vnà cum suo pastore
Calixto Episcopo; inter quos erat Calepodius presbyter. Et intrantes cœnaculum,
irruerunt in eos decem milites; qui cæcitate subito percussi sunt. Quibus Calepo-
dus presbyter; Quem quæritis, inquit, filioli mei? Illi autem vociferabantur, dicen-
tes; Accendite nobis luminaria & lucernas, quia obscuratus est nobis locus iste; &
caligo occupauit nos. Ait Calepodius presbyter; Deus qui intuetur omnia, ipse
obcæcavit oculos vestros. Illi autem palpantes descenderunt de cœnaculo. Hæc
cū vidisset Palmatus; timore perterritus fugiens, indicauit Alexandro. Eodem die
iussit Alexander, vt cæci illi satellites in eius conspectum adducerentur; quos dum
agnouisset, ait; O ciues optimi, videtis magicam artem? Respondit Palmatus; Si
magica arte id factum est, vbi sunt virtutes deorum nostrorum? Iubeat itaque clari-
tas vestra dijs omnipotentibus offerri sacrificia; nè pereat populus tuus per incan-
tationem eorum. Præcepit ergo Imperator vt immolaretur Mercurio; & responsa
cognoscerent. Exijt ergo edictum, vt omnes Romani ad Capitolium conuolarent,
sacrificia oblaturi; & qui Mercurij die inuenti essent in suis manere adibus; interfice-
rentur. Statuto igitur die, adest omnis populus. Palmatus quoque cum omni domo
sua intrat Capitolium cum porcis & vitulis.

Et factum est dum occisione pecudum effunderetur sanguis, & carminibus de-
cantandis vacarent sacerdotes, virgo templi Iuliana nomine, arrepta à demone
clamauit, dicens; Deus Calixti, viuis & verus est Deus, qui indignatur pollutioni-
bus Reipublicæ vestræ; & conteret Regem vestrum mortalem; quia non adoratis
veritatem. Ad hanc vocem salubriter motus Palmatus, profectus est in regionem
trans

trans Tyberim ad urbem Rauennatiū, ac intrans domum vbi congregata erat Christianorum multitudo, procubuit ad pedes S. Calixti, dicens; Profiteor Dominum Iesum Christum verum esse Deum quem dæmones confessi sunt hodiè. Per ipsum te coniuro ac deprecor, vt liberet me à cultura dæmonum, & baptizes in nomine Dei quem prædicas. Respondit ei Calixtus Episcopus; Noli errando deridere veritatem. At ille cum lachrymis dixit; Non derideo, domine mi, quia verè cognoui ex cæcitate militum, & responsis Iulianæ virginis templi, à dæmonio obsessæ, quòd Dominus Iesus Christus, verus sit Deus. Respondit Calepodius presbyter, & ait Episcopo; Noli beatissime pater petenti baptismum denegare. Tunc indixit ei Calixtus ieiunium vnus diei, ac catechizauit eum, allatamque aquam ex puteo eiusdem domus benedixit, repositoque in peluim Palmatio dixit; Credis ex toto corde in Deum patrem omnipotentem, factorem omnium visibilibus & inuisibilibus? Respondit Palmatius; Credo. Deindè Episcopus; Et in Iesum Christum filium eius? Et ait; Credo. Iterum ait Episcopus; Qui natus est de Spiritu sancto, ex Maria Virgine? Palmatius respondit; Credo. Ait Episcopus; Et in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam catholicam, remissionem peccatorum, & carnis resurrectionem? Et exclamauit cum lachrymis Palmatius dicens; Credo domine. Qui baptizatus; Verè, inquit, vidi Dominum Iesum Christum lumen verum, à quo illuminatus sum. Baptizata est & omnis domus eius; vxor scilicet & filij ac alij promiscui sexus numero quadraginta duo. Ab eo enim tempore, omnem suam facultatem Palmatius pauperibus distribuit, perquirens per omnem regionem vbi latitarent Christiani, iisque de facultatibus suis victum & vestitum, aliaque vitæ necessaria subministrando.

Post dies verò triginta duos requiritur Palmatius ab Alexandro; intellexerat enim quòd Christianus esset, ac alijs Christo credere persuaderet. Qui cum à Torquato tribuno tentus esset ac missus in custodiam Mamertini, iussit eum sibi præsentari, qui vincus catenis adductus est. Hunc cum vidisset Alexander catenatum, iussit solui, & ait; Sic amens factus es Palmati, vt deseras deos, & quaras ac colas hominem mortuum? Palmatius verò tacuit. Ait illi rursum Alexander; Loquere fiducialiter, nè timeas. Respondit Palmatius, dicens; Si datis licentiam, loquimur veritatem. Dicit ei Alexander; Excepta deorum iniuria, loquere. Respondens Palmatius; Si benè aduertas, inquit, non dii dicendi sunt, sed factura hominum mortalium. Siquidem discernat mansuetudo vestra vtrum debeant coli, qui fabricantur ab hominibus? Quales enim dii sunt, vos iudicate. Sed precor ego claritatem tuam, vt dicas deo tuo, vt loquatur, & cum eum interrogauero, respondeat mihi; quod dum factum fuerit, non deferò deos quos dicis. Dicit ei Alexander; Tu qui à cunabulis eos adorasti, quomodo nunc eos relinquis? Respondit Palmatius; Hoc feci infelix quasi ignarus, nunc verè cognoui veritatem; Hinc deprecor Dominum Iesum Christum, vt mihi ignoscatur, quia ignorans peccaui. His auditis subridens Alexander, tradidit eum cuidam senatori Simplicio nomine, eius ei curam demandans, ac monens, vt dulci sermone eum reuocaret ad culturam deorum; talem enim virum, inquires; Respublica nostra necessarium habet.

Simplicius igitur Palmatium humaniter recepit, ac vestibus preciosis nobiliter indutum duxit in domum suam, præcipiens vxori & maioribus familiae suæ, vt omnè domum Palmatius in sua potestate haberet. Tunc ille ieiunijs, orationibus ac vigilijs insistens, non cessabat cum lachrymis Deum patrem omnipotentem & Dominum Iesum Christum filium eius profiteri, pœnitentiam agendo de errore suo. His temporibus quidam Felix nomine venit ad eum, cuius vxor clinica, iam annis quatuor ea tenebatur infirmitate, qui procidens ad pedes eius, ait; Confessor Domini nostri Iesu Christi, deprecare quæso pro ancilla tua Blanda, vxore mea, vt eleuetur de lecto doloris, ac sospitati restituatur pristina; diu enim est ex quo, paralyti resoluta membra fatigentur, & nostra iam facultas defecit. Ego enim & eadem sacrum baptismum suscipimus. Huius precibus permotus Palmatius, præsentem vxorem Simplicij ac omnia familia multisque alijs, cecidit in terram, fuisque lachrymis orare cœpit cum Felice, dicens; Domine Deus, qui illuminasti seruum tuum, & donasti mihi lumen æternū, salua ancillam tuam Blandam, ac erige eam à lecto doloris, vt cognoscant omnes quia tu es Deus creator omnium rerum. Eadem autem hora, venit Blanda pedibus suis currens, ac domum Simplicij Senatoris intrans, baptismum humiliter exorat, dicens; Baptiza me pater in nomine Domini nostri Iesu Christi, qui tenuit manum me-

Palmatius credit.

Eccè antiquissimū Ecclesie morè in benedicendo fonte baptismatis & exigenda fide.

Cap. 4.

Palmatius vincitur ad tribunal Alexandri.

Tim. 1. Traditur Simplicio Senatori custodiendus.

Cap. 5.

Vacat operibus iustitie vir sanctus.

Precibus curat paralyticam.

am & lenauit me. Tunc Felix cœpit vrgeri Palmatium vt baptizaretur.

Cap. 6.

S. Calixtus
baptizat
domum Fe-
licis & Sim-
plicij.
Matth. 13.

Ad eius ergò instantiam acciuit Calixtum Episcopum Palmatius, qui veniens baptizauit Felicem cum vxore sua Blanda. Hoc viso miraculo, Simplicius Senator prouoluitur ad pedes Calixti Episcopi, eidem humiliter supplicans, vt & ipsum baptizet cum omni domo sua. Tunc Episcopus fiducialiter dixit; Congreget Dominus triticum in horreum suum? & catechismo instructam baptizauit domum eius, animas scilicet promiscui sexûs circiter sexaginta octo. Tunc beatus Calepodius presbyter, in medium sanctorum conuolans, cum gaudio exclamauit, dicēs; Gloria tibi Domine Iesu Christe, qui dignatus es de tenebris ad lucem perducere facturam tuam ac de errore eripere; fac cum seruis tuis secundum magnam misericordiam tuam. Audiens verò Alexander quia multitudo hominum baptismum percepisset à beato Calixto Episcopo, misit exercitum militum, ac tenuit omnes qui baptizati fuerant; præcepitque eos capitalem subire sententiam, & per diuersas portas vrbs Romæ, capita eorum suspendi ad exemplum Christianorum. Tenuit autem & beatum Calepodium, quem fecit occidi gladio; & corpus eius per ciuitatem trahi, sub diem Calendarum Maij; & tandem in Tyberim proijci ante insulam Lycaoniam. Sub hac persecutione fugit beatus Calixtus cum decem clericis suis, latitans in domo cuiusdam Pontiani. Qui noctu conueniens piscatores, rogauit eos, vt quærerent corpus beati Calepodij. Quo inuento, tradiderunt illud Calixto Episcopo. Acceptum verò cum gaudio Episcopus, linteaminibus inuoluit, aromatibus condijt, ac honorificè cum hymnis & laudibus sepeliuit in cœmeterio eiusdem, septimo Idus Maij.

Novelli
Christiani
omnes ca-
pite plectu-
tur.

Cap. 7.

Cruciatu-
r fame Calix-
tus Episco-
pus, & susti-
bus caditur.

Ab eodem die cœpit Alexander studiosè inquirere ubi lateret Calixtus Episcopus, quem cum intellexisset manere trans Tyberim in adibus Pontiani, iuxta urbem Rauennatium, misso occultè milite, praeceperunt vt in eodem loco fame cruciaretur. Qui ibidem detentus per quinque dies nihil alimoniam accepit, sed ieiunijs & orationibus vacans, pane depascabatur verbi Dei, ac indiēs magis confortabatur. Quod audiens Alexander, iussit eum quotidie fustibus cædi, demadans vt si quis ad eum, ubi custodiae mancipatus erat, accederet, interficeretur. Qui cum longo diuino spatio ex squalore carceris esset maceratus, apparuit ei noctu per visionem beatus Calepodius, dicens; Firmus ac constans esto pater, quia corona tua iam perfecta est, vt accipias mercedem pro me. Beatus autem Calixtus insistens orationi, non cessabat Dominum deprecari. Erat ibidem quidam miles nomine Priuatus, qui vlcibus ac doloribus plenus, die noctuque grauissimè cruciabatur, hic ad pedes Episcopi prouolutus, rogabat auxilium sibi impendi, dicens; Salua me pater ab vlcibus meis, quia credo Dominum Iesum Christum, Deum viuum & verum esse, qui Blandam ab infirmitate liberauit, & me saluare potest, quia iam diu consumor in afflictione ardoris mei. Respondit beatus Calixtus Episcopus; Si credideris ex toto corde, & baptizatus fueris in nomine sanctæ Trinitatis, mundaberis. Respondit Priuatus; Ego credo quia me saluabit in baptismo Dominus Iesus Christus, per manum tuam, & omnia vulnera morbosque quibus teneor mundabit. Qui virtute Dei per baptismum mundatus, alta voce magnificabat Dominum, dicēs; Deus verus est & sanctus, Dominus Iesus Christus, quem prædicat Calixtus Episcopus. Omnia verò idola vana ac muta consumentur, Deus autem æternus Dominus Iesus Christus est.

Curat agrum
per bap-
tismum Epi-
scopus.

Cap. 8.
Præcipita-
tur, & sub-
mergitur S.
Calixtus.

Item Aste-
rius presby-
ter.

His auditis Alexander, iracundia plenus, misit apparitores, qui Priuatum militem plumbatis caderent, donè deficeret. Calixtum verò Episcopum iussit per fenestram domus præcipitari, & ligato ad collum eius saxo in puteum demergi, & super eum rudera cumulari. Effluxis verò septendecim diebus, quidam ex presbyteris eius nomine Asterius, cum clero noctu veniens, leuauit corpus beati Episcopi, ac sepeliuit in cœmeterio Calepodij via Aurelia pridie Idus Octobris. Post dies verò sex tenuit Alexander Asterium presbyterum, quem præcepit per potrem præcipitari. Cuius corpus inuentum est in Hostia, & à quibusdam Christianis sepultum in eadem ciuitate Hostiensis quartodecimo Calendarum Nouembris; in pace regnante Domino nostro Iesu Christo, qui viuit & regnat Deus per omnia secula seculorum,

Amen.

VITA